

V článku 12 španielskej ústavy je vek 18 rokov stanovený ako vek dospelosti Španielov. V Španielsku sa za maloleté osoby/deti považujú všetci, ktorí majú menej ako 18 rokov.

1. Právna spôsobilosť dieťaťa

Minimálny vek, v ktorom žalobcovia môžu samostatne podať žalobu na súd v Španielsku, je 18 rokov.

Len emancipované deti môžu samostatne podať návrh. Osoby vo všeobecnosti dosiahnu emancipáciu vo veku 18 rokov alebo vo veku 16 rokov na základe súdneho povolenia, súhlasu rodičov alebo manželstva. V niektorých regiónoch emancipáciu možno nadobudnúť vo veku 14 rokov.

Minimálny vek trestnej zodpovednosti v Španielsku je 14 rokov podľa zákona, ktorým sa upravuje trestná zodpovednosť maloletých osôb. Opatrenia uplatňované na deti, ktoré nedosiahli minimálnu vekovú hranicu trestnej zodpovednosti (menej ako 14 rokov v Španielsku), sú dobrovoľné alebo spadajú do oblasti umiestnenia do starostlivosti.

2. Prístup k prispôbeným konaniam

Súdy pre mladistvých: špecializované súdy, ktoré sa nazývajú „*Juzgados de menores*“, rozhodujú vo veciach týkajúcich sa trestných činov a priestupkov spáchaných osobami vo veku od 14 rokov do 18 rokov v súlade s organickým zákonom 5/2000 z 12. januára, ktorým sa upravuje trestná zodpovednosť maloletých osôb. Trestné konania vedené proti deťom ako páchatelom vedú špecializovaní sudcovia/prokurátori.

Za obhajobu práv maloletých osôb, ktoré sú uznané zákonom, je zodpovedná prokuratúra. Opatrenia, ktoré možno prijať voči mladistvým páchatelom vo veku od 14 do 18 rokov, sú stanovené v osobitnom zákone (organický zákon 5/2000 z 12. januára, ktorým sa upravuje trestná zodpovednosť maloletých osôb).

Keď má páchateľ menej ako 14 rokov, uvedený organický zákon, ktorým sa upravuje trestná zodpovednosť maloletých osôb, sa neuplatňuje, uplatňujú sa však osobitné články občianskeho zákonníka a ďalšie časti platných právnych predpisov.

Vecami, na ktorých sa zúčastňujú deti ako obeť alebo svedkovia, sa zaoberajú všeobecné súdy, osobitné záruky sú stanovené zákonom podľa veku detí, napríklad výpovede najviac zraniteľných detí vykonávajú špecializovaní psychológovia a zaznamenávajú sa, aby sa nemuseli opakovať na súde a v každom prípade sa predchádza vizuálnej konfrontácii medzi dieťaťom a údajným páchatelom.

Občianske súdnictvo: Všeobecné občianske súdy (*Juzgados de Primera Instancia*) sa zaoberajú žalobami zo strany detí podľa občianskeho procesného práva, okrem toho existujú špecializované občianske súdy, ktoré sa zaoberajú výlučne rodinnými vecami, tzv. rodinné súdy (*Juzgados de Familia*).

Prokuratúra je oprávnená zúčastňovať sa na občianskoprávných súdnych konaniach týkajúcich sa detí alebo osôb so zdravotným postihnutím, pokiaľ nie je pre ne určený opatrovník.

Aj keď maloleté osoby vo všeobecnosti nie sú spôsobilé samy začať občianskoprávne konanie, v zákone je stanovené, že ak opatrenie môže ovplyvniť ich záujmy a ak sú dostatočne vyspelé, mali by byť vypočuté a v každom prípade sa tak má stať, ak dosiahli 12 alebo viac rokov.

V prípade odluky alebo rozvodu súd v rámci konania vždy zväží záujem dieťaťa.

Administratívne konania týkajúce sa detí: ochrana dieťaťa, osvojenia, azyl, migrácia, zdravie, vzdelávanie, správne sankcie.

3. Právne a politické opatrenia na zabránenie zbytočným prieťahom pri riešení vecí, ktoré sa týkajú detí

Vo všeobecnosti a pre všetky jurisdikcie je v organickom zákone 1/1996 z 15. januára o právnej ochrane maloletých osôb (LOPJM) stanovené, že na zabránenie oneskoreniam v konaniach, na ktorých sú zúčastnené maloleté osoby, sa v súdnom alebo správnom konaní uprednostní prítomnosť a vypočutie maloletých osôb na súde a bude sa pri tom konať primerane ich situácii a štádiu vývoja s pomocou v prípade potreby kvalifikovaných odborníkov alebo expertov, chrániť sa bude ich súkromie a použije jazyk, ktorý je pre nich zrozumiteľný, v prístupných formách a prispôbených ich situácii pri rešpektovaní všetkých procesných záruk v plnom rozsahu.

Trestnoprávne veci; platné právne a politické opatrenia sa líšia podľa okolností: dieťa ako obeť a dieťa ako páchateľ.

Občianske súdnictvo: žalobcovia môžu požiadať súd o uloženie ochranného opatrenia. Vo všeobecnosti deti nemôžu požiadať súd o nariadenie ochranných opatrení vo vlastnom mene a potrebujú pomoc svojich zákonných zástupcov.

Keď sa deti zúčastňujú na rodinnoprávných konaniach, ochranné opatrenia sa prijímajú vo všeobecnosti pred vnesením rozsudku, a to v záujme ovplyvnených detí, napr. starostlivosť o dieťa, výživné, návštevy, opatrenia finančnej podpory atď.

4. Podporné mechanizmy a postupy zamerané na deti a záujem dieťaťa

Španielske právne predpisy obsahujú niektoré dôležité ustanovenia, ktorými sa posilňujú opatrenia na uľahčenie výkonu práv maloletých osôb a ustanovený je príslušný právny rámec týkajúci sa *maloletých cudzincov*, v ktorom sa uznáva, že takíto maloletí cudzinci, ktorí sa nachádzajú v Španielsku bez ohľadu na ich administratívne postavenie, majú právo na vzdelávanie, zdravotnú starostlivosť a sociálne služby za rovnakých podmienok ako španielske maloleté osoby. Pokiaľ ide o *maloleté osoby chránené verejnými subjektmi*, uznanie ich poisteneckého stavu v súvislosti so zdravotníckou pomocou sa vykonáva ex officio.

Verejné orgány sú povinné zabezpečiť, aby zraniteľné skupiny, akými sú napríklad maloleté osoby bez sprievodu; deti, ktoré potrebujú medzinárodnú ochranu; deti so zdravotným postihnutím a tie, ktoré sú obeťmi sexuálneho zneužívania, sexuálneho vykorisťovania, detskej pornografie, obchodovania s ľuďmi, boli chránené a aby bolo zabezpečené dodržiavanie práv stanovených zákonom.

V organickom zákone (LOPJM) je ako hlavná zásada správneho opatrenia stanovená okrem iného ochrana detí pred všetkými formami násillia vrátane násillia v rodinnom prostredí, rodovo podmieneného násillia, obchodovania s ľuďmi a mrzačenia ženských pohlavných orgánov. Ochrana detských obetí domáceho násillia je jedným z pilierov nového zákona o ochrane detí a dospievajúcich, ktorý bol uverejnený 28. júla 2015.

Právomoci v tejto oblasti prevzali úrady pre pomoc obetiam ako útvary pod ministerstvom spravodlivosti alebo autonómnych spoločenských. Tieto úrady individuálne posudzujú obeť s cieľom identifikovať ich osobitné potreby ochrany a pomôcť obeť v právnej, psychologickú a sociálnej oblasti v záujme minimalizovania primárnej a zabránenia sekundárnej viktimizácii. Poskytujú sa osobitné služby na podporu detí.

Čo sa týka účasti detí na súdnych konaniach, v španielskych právnych predpisoch sa uznáva právo maloletých osôb na vypočutie v každom prípade bez diskriminácie z dôvodu veku, zdravotného postihnutia alebo akýchkoľvek iných okolností tak v rodinnom, ako aj v akomkoľvek inom správnom, súdnom alebo mediačnom konaní, ktoré je ovplyvnené a vedie k rozhodnutiu, ktoré má vplyv na ich osobnú, rodinnú alebo sociálnu sféru s náležitým zreteľom na ich

názory v závislosti od ich veku a vyspelosti. Dieťa preto musí dostať informácie, ktoré umožnia uplatnenie tohto práva zrozumiteľným jazykom a v jednoduchej forme prispôsobenej ich situácii.

Vzhľadom na to, že zásada záujmu dieťaťa je prioritou, so zreteľom na: hmotné právo, všeobecnú zásadu výkladu a ako procesné pravidlo. Podľa španielskej legislatívy (LOPJM) sa vyžaduje, aby každé opatrenie bolo prijaté v záujme dieťaťa a aby bola zaručená predovšetkým ochrana súkromia dieťaťa. Vo všeobecnosti platí, že záujem každého dieťaťa sa musí posúdiť a určiť individuálne pre každé dieťa, pričom sa zohľadnia všetky okolnosti, ktoré sa ho týkajú.

Vymedzenie záujmu dieťaťa a kritériá, na základe ktorých sa záujem dieťaťa určuje, sú upravené a podrobne opísané v článku 2 právneho predpisu LOPJM.

5. Monitorovanie výkonu rozhodnutí v konaniach, ktoré sa týkajú detí

Dieťa ako páchatel: Konečným cieľom trestnoprávných predpisov v prípade detí je ich opätovné začlenenie do spoločnosti. Toto opätovné začlenenie musia umožňovať výchovné opatrenia a špecializovaní pracovníci. Zabezpečenie spravodlivosti zohľadňujúcej potreby detí po súdnom konaní je vo veľkej miere v právomoci autonómnych spoločenstiev, ktoré majú primárnu zodpovednosť za takéto potrebné rehabilitačné opatrenia, komunitné služby alebo vzdelávanie.

Dieťa ako obeť: Deťom, ktoré sú obeťami trestných činov, sa poskytujú sociálne služby prispôbené ich konkrétnemu prípadu.

Občianske súdnictvo:

Deti môžu byť stranami v občianskoprávných súdnych konaniach, a preto sa im oznamuje každé súdne rozhodnutie a môžu sa domáhať výkonu súdneho rozhodnutia, všetky prostredníctvom svojich právnych zástupcov (keďže nemajú právnu spôsobilosť konať), pokiaľ nie sú emancipované.

Ako žalovaná strana: Deti môžu byť zodpovedné za porušenie zmlúv, ktoré uzavreli, pričom zodpovedajú vlastným majetkom.

6. Prístup k prostriedkom nápravy

Potrebné je poznamenať, že podľa španielskeho práva režim prístupu k zdrojom, ako napríklad opatrenia na zabezpečenie práv dieťaťa v prípade konfliktu záujmov s jeho rodičmi, je rovnaký vo všetkých jurisdikciách.

Trestné súdnictvo:

Prostriedok nápravy v prípade rozhodnutia nezačať trestné stíhanie: V Španielsku existuje veľmi široký právny rámec na ochranu obetí podľa veku, zákon 4 /15.

Všetky deti majú právo dostať informácie, sťažovať sa, odvolať sa alebo na súdne mechanizmy preskúmania a na uplatnenie nároku na náhradu škody /odškodnenie počas trestného konania, v ktorom dieťa bolo obeťou, alebo po ňom. Každému dieťaťu, ktoré nemá prostriedky, bude uznané právo na bezplatnú právnu pomoc.

Občianske súdnictvo:

Na ochranu svojich práv a záruk dieťa môže:

- požiadať príslušný verejný subjekt o ochranu a poručníctvo,
- informovať prokurátora o situácii,
- podávať sťažnosti ombudsmanovi,
- požiadať orgány verejnej správy o dostupné sociálne zdroje,
- požiadať o právnu pomoc a vymenovanie súdneho obhajcu,
- predkladať individuálne sťažnosti Výboru pre práva dieťaťa.

V prípade konfliktu záujmov zákon stanovuje vymenovanie súdneho poručníka.

Na občianskych súdoch je možné vzniesť námietku proti správny rozhodnutiam týkajúcim sa ochrany maloletých.

[Súdnictvo zohľadňujúce potreby detí v Španielsku](#)  (606 Kb) 

Posledná aktualizácia: 29/06/2022

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné členské štáty. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska komisia vylučuje akúkoľvek zodpovednosť za akékoľvek informácie alebo údaje obsiahnuté alebo uvedené v tomto dokumente. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.